

Aan de gemeenteraad van Horst aan de Maas
Wilhelminaplein 6, 5961 ES Horst

Geachte gemeenteraadsleden van de gemeente Horst aan de Maas,

Via deze weg willen wij als Limburgse Land- en Tuinbouwbond (hierna LLTB) onze zorgen kenbaar maken rondom het in juni gepresenteerde Concept Koers Omgevingsvisie Horst aan de Maas 2040, dat richting geeft aan de later dit jaar op te stellen omgevingsvisie.

Het proces

Ofschoon wij op enkele momenten zijn betrokken in het participatietraject, zien wij nauwelijks iets terug van onze inbreng. Ronduit geschrokken zijn we van de enquête die online is gezet over de toekomst van Horst aan de Maas. Ruimte om een eigen mening te geven is er nauwelijks. Deelnemers worden in een richting gestuurd en er worden impliciete aannames gedaan. Zo moet men bijvoorbeeld kiezen welk soort landbouw het minst vervuילend is in de zone rondom de dorpen. Bovendien kan iedereen ongeacht woonplaats deze enquête invullen. De presentatie over het document die onlangs tijdens een bijeenkomst van stakeholders is gegeven, bevat andere informatie dan het nu gepubliceerde document.

De inhoud

Een reactie op de inhoud van het Koersdocument doen wij aan de hand van de zes leidende principes voor zover deze de land- en tuinbouw raken. In algemene zin stellen wij vast dat het Koersdocument uitblinkt in keuzes die niet onderbouwd zijn en vooral gebaseerd zijn op onderbuikgevoel. Er is sprake van veel wensdenken zonder realisme en er worden uitspraken gedaan over onderwerpen waarover de gemeente niet bevoegd is of geen rol in heeft. Ook worden begrippen gebruikt zonder te duiden wat hiermee wordt bedoeld (bijvoorbeeld extensieve agrarische activiteiten). Kortom een tendentieus document dat neigt naar activisme in plaats van een integrale afweging van belangen in de fysieke leefomgeving

Principe1: Leefomgeving is gezond

De landbouw wordt hier weggezet als een vervuiler, terwijl de land- en tuinbouw in onze ogen juist kunnen bijdragen aan een gezond woon- en leefklimaat door de productie van gezond, veilig en betaalbaar voedsel, groen en geluk of welzijn.

Het Koersdocument benoemt een zone van 250 tot 500 meter in en rondom de dorpsranden, waar alleen bedrijfsactiviteiten met een lage milieubelasting een plek hebben. De onderbouwing hiervan ontbreekt. Daarbij hebben we de volgende vragen:

- Wat wordt concreet verstaan onder intensieve landbouw?
- Welke onderbouwing heeft u voor de veronderstelling dat agrarische bedrijven milieubelastend zijn en in welke zin?
- Wat is de reden dat de sierteelt hier vermeden moet worden en wat verstaat u onder sierteelt?
- Wat bedoelt u met extensieve agrarische activiteiten?
- U maakt onderscheid tussen zones van 250 en 500 meter. Wanneer geldt 250 meter en wanneer 500 meter en welke criteria worden daarvoor gehanteerd?

Principe 2: Horst heeft woningen en voorzieningen naar behoefte

Wij onderschrijven de inzet dat arbeidskrachten en nieuwkomers die langere tijd in de gemeente verblijven zoveel mogelijk moeten integreren in de Horster gemeenschap. De nieuwkomers beginnen veelal als tijdelijke arbeidskracht. Een deel van hen wenst zich naar verloop van tijd permanent te vestigen. Daarnaast is er een hele grote groep die tijdelijk verblijft. Deze groep zal op een andere manier goede huisvesting geboden moeten worden. Agrarische ondernemers kunnen en willen hiervoor verantwoordelijkheid nemen door passende huisvesting te bieden die voldoet aan de eisen die hiervoor staan. Echter, in het Koersdocument biedt u alleen ruimte voor tijdelijke huisvesting op kleine schaal voor short-

stay. Dat is volstrekt onvoldoende. Daarmee ontkent u de behoefte van dit moment en van de komende jaren aan de inzet en huisvesting van internationale werknemers. Door agrarische ondernemers de gelegenheid te bieden huisvesting te realiseren volgens de daarvoor geldende normen ontlast u de druk op de woningmarkt en de dorpen. Wij verwachten van de gemeente een grondige analyse van de behoefte aan huisvestingsmogelijkheden, zowel kwalitatief als kwantitatief, op basis waarvan beleid kan worden geformuleerd.

Principe 3: De economie is waardevol voor de samenleving

We onderschrijven de analyse dat de landbouwketen belangrijk is voor de gemeente. De keten kan alleen functioneren als er voor alle schakels in de agribusiness een perspectiefvolle toekomst is. Dienstverlening, logistieke en maakindustrie ten behoeve van de land- en tuinbouw kunnen alleen floreren als er ook een toekomstige primaire land- en tuinbouwsector is met een minimale omvang.

Voor het overige stellen wij vast dat de analyse en het toekomstbeeld van de primaire land- en tuinbouw als onderdeel van de lokale economie noch realistisch, noch compleet is. Een belangrijke sector als de paardenhouderij wordt niet genoemd. Ook de veehouderij komt zijdelings aan bod, behoudens de passages waar het gaat over mogelijke effecten op het woon- en leefklimaat. Kortom, een éénzijdig en onvolledig verhaal. Wij roepen u op een economische impactanalyse op te stellen.

Op de kaart staat alleen Californië aangemerkt als glastuinbouwconcentratiegebied. Hoe valt dit te rijmen met het onlangs vastgestelde bestemmingsplan glastuinbouwconcentratiegebieden, waarin ook Melderso, Reindonk en Veld Oostenrijk als zodanig zijn benoemd? Bent u zich bewust van het feit dat de ruimte voor nieuwvestiging inmiddels is vergeven in Californië en dat er feitelijk in de andere glastuinbouwconcentratiegebieden nauwelijks uitgeefbare kavels zijn? Daarmee zet u de verduurzaming van de bestaande glastuinbouwbedrijven op slot. Dit is in strijd met uw ambitie naar “duurzaam gedreven en circulaire bedrijven” en is er sprake van lock-in. Bovendien hebben wij bij de vaststelling van het bestemmingsplan glastuinbouwconcentratiegebieden aangegeven dat de trend zal doorzetten dat vollegrondsgroenten in toenemende mate in de kas geteeld gaan worden. Kortom, er zal ook nieuwe ruimte voor glastuinbouw nodig zijn als u deze sector, inclusief de daaraan gerelateerde bedrijvigheid, perspectief wilt bieden.

U stelt dat u geen kassen en teeltondersteunende voorzieningen (TOV) in de Kampen en Velden wenst, omdat dit goede landbouwgronden zijn. In het document is onduidelijk over welke gronden dit gaat, dus is het voor grondeigenaren lastig vast te stellen of zij belanghebbende zijn. Het getuigt van weinig kennis als u veronderstelt dat het gebruik van TOV betekent dat deze gewassen automatisch ook uit de grond worden geteeld. Veel gewassen met overkappingen staan in goede landbouwgrond. Ten aanzien van TOV zijn wij van mening dat actualisering van het vigerende beleidskader voor TOV een betere en realistischere benadering is.

U kiest ervoor bedrijven te concentreren op bedrijventerreinen. Geldt dit ook voor glastuinbouw en is dit specifieke gebied dan alleen Californië? U heeft het over het afschalen van hoogproductieve vormen van landbouw die in een deel van het buitengebied worden afgeschaald en in een kleiner gebied extra ruimte krijgen. Rekent u bedrijven met TOV ook tot hoogproductieve vormen van landbouw? Hoe wordt deze eventuele verplaatsing georganiseerd en gefaciliteerd? Welke ondersteuning komt vanuit de gemeente Horst aan de Maas? Met dit soort ondoordachte stellingen zaait u onrust bij ondernemers en de agro-gerelateerde MKB-bedrijven. Overigens zijn wij van mening dat herbegrenzing van glastuinbouwconcentratiegebieden in samenspraak met de provincie Limburg moet gebeuren. Wij vragen ons af in hoeverre overleg heeft plaatsgevonden en wat de uitkomsten hiervan waren? Wat is de visie van de provincie Limburg op dit onderdeel van de nota?

Gesproken wordt over afschaling van hoogproductieve vormen van landbouw die vervolgens ruimte krijgen in het LOG Witveld en Greenport. Ofschoon ook hier wederom onduidelijk is welke vormen van landbouw worden bedoeld, getuigt dit van weinig realisme gezien de huidige omvang van de glastuinbouwsector en de intensieve veehouderij. Heeft u überhaupt in beeld hoeveel bedrijven voor verplaatsing in aanmerking komen? Daarnaast ontbreekt ook de noodzaak. In grote delen van de gemeente zijn glastuinbouw- en veehouderijbedrijven prima op hun plek. Sterker nog, zij kunnen bijdragen aan circulariteit door bijvoorbeeld warmte, elektriciteit, (groen) gas en warmte uit te wisselen. De rol die de land- en tuinbouw kunnen spelen in de energietransitie wordt niet eens benoemd!

Tenslotte vinden wij het kwalijk dat de gemeente in deze voorloper van de omgevingsvisie de ambitie heeft dierlijke productie te laten afnemen. Dat kan nooit een doel op zichzelf zijn. Daarnaast wordt met geen enkel woord gerept over de openstaande en komende stoppersregelingen voor de veehouderij. Betrek deelname van veehouderijbedrijven bij uw visie. Wat betekent dit voor het buitengebied en hoe wilt u deze bedrijven ondersteunen in hun transitie naar een nieuwe toekomst? Heeft u hiervoor een plan of laat u het maar op u afkomen?

Principe 4: Natuur, extensieve landbouw en recreatie gaan hand in hand

Ook hier geldt dat de land- en tuinbouw een bijdrage kunnen leveren aan de doelen. Wat dit stuk uitstraalt, is dat de agrarische sector vooral een belemmering is, terwijl de kansen niet worden gezien. In de presentatie die u onlangs heeft gegeven, stelt u een zone van 250 of 500 meter vast waarbinnen beperkingen aan de landbouw worden gesteld zonder concrete onderbouwing. Opvallend en verwarrend is dat deze zones nu niet worden genoemd.

Wat betreft de ambitie voor natuurgebieden, bufferzones, et cetera is de algemene opmerking dat de bevoegdheden en mogelijkheden om dit te realiseren vooral bij de provincie liggen. Door gebieden aan te wijzen, legt u claims die u niet kunt waarmaken. Laat dit aan hogere overheden en laat de gemeente zich concentreren op het signaleren van kansen en het faciliteren van gebiedsprocessen. Onze oproep is daarom om geen “gemeentelijke kop” te zetten op het provinciale natuurbeleid.

Principe 5: Het bodem- en watersysteem zijn (mede) sturend

Ook hier ontbeert het Koersdocument onderbouwing en is er blijkbaar weinig kennis over het huidige grondgebruik en de land- en tuinbouw. De gemeente zet in op eiwittransitie en teelten voor biobased bouwmaterialen. Blijkbaar denkt de gemeente dit te kunnen faciliteren. Echter, de ontwikkeling is afhankelijk van veel factoren waar de gemeente geen invloed op heeft.

Tijdens een onlangs gehouden presentatie zijn er verbrede beekdalen langs de watergangen ingetekend met als argument dat water en bodem sturend zijn. Het principe dat water en bodem sturend zijn blijft overeind in de koersnota. Moeten we er van uit gaan dat de verbrede beekdalen nog steeds aan de orde zijn hoewel deze niet expliciet worden genoemd?

Ook in dit hoofdstuk wordt verwezen naar concentratie in Greenport. En ook hier is onduidelijk wat wordt bedoeld. Waar gaat het om en wat is de omvang en gaat de gemeente elders actief ruimte reserveren?

De ambitie van de gemeente om kritisch te kijken naar nieuwe grootwaterverbruikers valt in de categorie “daar gaat de gemeente niet over”.

Principe 6: Werken aan integrale, innovatieve energie- en vervoersystemen

Hier missen we de bijdrage die land- en tuinbouwbedrijven kunnen leveren. Glastuinbouw- en veehouderijbedrijven kunnen en willen een actieve rol spelen bij de levering en productie van warmte, elektriciteit en (groen) gas bij de balancerings van het net. Het wordt eentonig, maar wederom een illustratie van het ontbreken van kennis van de mogelijkheden die land- en tuinbouwbedrijven hebben om mee te werken aan de toekomst van de gemeente.

Samenvattend

Wij geven deze nota een dikke onvoldoende: onvolledig, het ontbreken van onderbouwing, gebrek aan kennis en te veel wensdenken. We zijn vooral geschrokken van de impact die deze koers heeft op de hele agribusiness. Wij hebben alle zoneringen rond dorpsranden, natuurgebieden en beekdalen uit de nota op kaart gezet (zie bijlage). Dan is pas goed zichtbaar wat een desastreuze uitwerking deze visie heeft. Van de 10.641 ha landbouwgrond is 9.535 ha belegd met beperkingen. Dat is 90%! Wij kunnen ons niet voorstellen dat dat is wat u wilt. We hebben het meerdere keren benoemd en herhalen het nogmaals: land- en tuinbouwbedrijven zijn niet het probleem, maar onderdeel van de oplossing. Maar dan moet u ze wel de kans geven om die rol te pakken. Wij roepen u op terug naar de tekentafel te gaan en het werk over te doen. Wij doen graag met u mee.

Met vriendelijke groet,

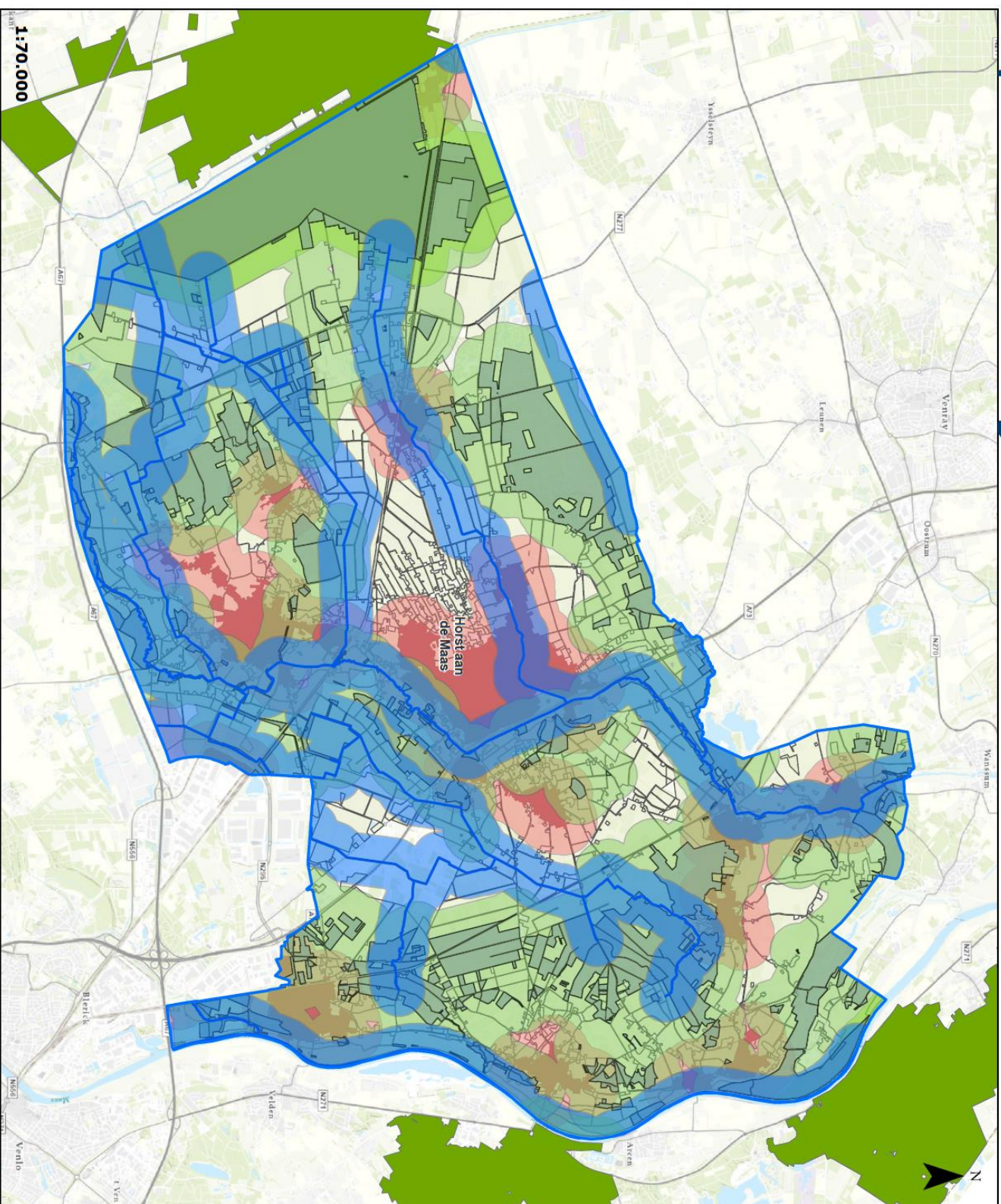
Thijs Rempelberg,
Voorzitter LLTB

Bas Boots,
Directeur LLTB

John Verhoijssen,
Voorzitter LLTB-regio
Noord-Limburg

Elly Michiels-Fleuren,
Bestuurslid LLTB-regio
Noord-Limburg

Impact bufferzones gemeente Horst aan de Maas - Buffers 500 meter

Legenda

- KRW-watgangen
- KRW-watgang buffer 500 meter
- Bestemming Natuur
- Bestemming Natuur buffer 500 meter
- Natura2000 gebieden
- Natura2000 buffer 500 meter
- Bebouwde kom
- Bebouwde kom buffer 500 meter
- Bestemming Agrarisch
- Gemeentegrens Horst aan de Maas

Aantal hectare agrarisch binnen 500 m bufferzones = 9535,36